

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — „
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 23.

Sürgős megoldás.

(K. Ö.) Ma kezdődnek azok a tanácskozások, melyek hivatva vannak világosságot deríteni arra az összegabalyított ügyre, melyet gazdasági kiegyezés alatt ismerünk.

Annyit már is tudunk, hogy új provizorium van kilátásban, még pedig — a hivatalos jelentések szerint — vagy a régi vám- és kereskedelmi szerződés, vagy az új gazdasági megegyezés tartalma alapján, mely megegyezésről szóló törvényjavaslatok a képviselőháznak már be lettek mutatva.

Bármely alapon történjék is azonban a kiegyezési ügy ideiglenes rendezése, mert csak erről lehet szó, bizonyosodik, hogy a magyar kormány képtelen az 1898. I. törvényzikket végrehajtani, mely világosan az iránt intézkedik, hogy a kormány az országnak fentartott önálló intézkedési joga alapján az önállóság állandó szabályozása tekintetében javaslatokat tartozik előterjeszteni, abban az esetben, ha a kiegyezés mindkét államban alkotmányos uton meg nem köthetnének.

Mindezek közismeretű dolgok. Hogy a Bánffy-kormány mégis belemegy a kiegyezési kérdésnek illetően való megoldásába, az csak arra enged következtetni, hogy a kormány már megtalálta azt az orvosszert, a melylyel eljárásának korrekt voltát fedezheti, abból a célból, hogy

saját pártjának ébredező lelkiismeretét megnyugtathassa. Ezt is csak a látszat kedvéért. Ez a takaró, mely mindent elfed, az önállóság elvi álláspontja, melyen már új esztendő óta állunk. Ha tehát megvan a megegyezésnek az a módja, mely feleslegessé teszi a gazdasági különválást s egyuttal megóvja az ország gazdasági önállóságát, akkor két kézzel is meg kell ragadnunk az alkalmat a kérdésnek békés uton való elintézésére.

A pártpolitikának szánt ezen okoskodással nincs szándékunk perbe szállani. Csak azt kérdezzük, hogy ha az 1898. I. törvényzikk által megnevezett feltételek nem teljesülhetnek, akkor mi okból nem lépünk át az önállóság elvi álláspontjáról az önállóság tényleges állapotjára, ugyancsak ezen törvényzikk világos hivatkozása szerint? Jobb s az ország gazdasági érdekei tekintetében helyesebb-e törvény csavarás útján oly állapotot teremteni, mely nélkülözi az állandó szabályozást s az országot a kormány s pártja kedvéért abba a ferde helyzetbe hozza, mintha Magyarország sehogyan sem tudna a maga lábán megállani s csak Ausztriával kapcsolatban tudna gazdaságilag boldogulni. Nem csoda tehát, ha odaát Ausztriában azt gondolják, hogy ennek a kapcsolatnak a fentartása érdekében minden áldozatra készen vagyunk. A kiegyezési kérdésnek ezt a kibontakozási módját előterjesztheti a magyar országgyűlésnek bármely más kormány, de a Bánffy-kormány nem, mely az 1898. I. törvényzikk s a 14. §. alkotmányos

értékét illetőleg személyes obligóban van. — De tekintsük a kontemplált kibontakozási módnak tisztán gazdasági oldalát. Mert feltételezünk a kormányban annyi hazafiságot, hogy ha már arra vállalkoztak, hogy a törvényhozásnak ezt a megoldási módot ajánlani merik, teljes tudatában vannak annak, hogy ez az ország közgazdasági viszonyainak érdekében történik. Azt hisszük, nem tévedünk, ha állítjuk, hogy a kibontakozásnak ez a módja, ha eleinte némileg csillapítólag s jótékonyan fog is hatni a gazdasági helyzetre, csakhamar a régi állapot állana elő, még pedig a jelenleginél is rosszabb.

Ugyanis nem állandó, hanem csak ideiglenes jellegű szabályozásról van szó, provizoriumról, melynek időtartama még ismeretlen. Ha ez törvényerőre emelkedik, nálunk alkotmányos uton, odaát a 14. §. alapján, fog-e ez az osztrák pártviszonyokra oly hatással lenni, hogy kilátás lenne az alkotmányos élet megújulására. Ha nem, ami bizonyos, akkor hol találjuk meg biztosítékát annak, hogy a kiegyezés hova hamar alkotmányos uton megköthető lesz? Ennek hiányában pedig a tőzsdén ezentul is csak a mostani tétlenség fog uralkodni. Mert semmiféle provizorium nem lesz képes azt a jogos aggodalmat eloszlatni, hogy a Bánffy kormányban hiányzik az erély s bölcsesség az a mérve, mely a mostani nehéz viszonyok közt az országra nézve szerencsés kimenetelű kiegyezést tudna megkötni.

Bármilyen is lesz a miniszteri tanácsko-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A végzetes betű.

(Francia novelle.)

Ford.: Idem.

A világtól elzárt, Vogesek között fekvő Epinál városkában nagy zür-zavar és izgatottság uralkodott. Nem is volt az csekélység a városra nézve, a miről szó volt, mikor egy új csapat-tesnek kellett a városba jönnie helyőrségre s mikor ez a csapatot véletlenül éppen a 4-es számú hírneves lovas ezredből való volt, melynek legdelibb és legesinosabb tisztjei voltak.

E tiszturak nemcsak a mutatós uniformis kedvéért választották maguknak ezt a disz és előkelő ezredet, melynek egyenruhája alatt a leggrutabb ember is átalakult, hanem mert Páris volt az ezred tanyája s ez mindent megmagyaráz. Megmagyarázza a fiatal tisztok bosszúságát is, midőn a napi parancs a helyőrség változást értésükre adta.

Valóban nincs benne semmi füllentés, ha azt mondok, hogy Epinálban gyenge lábón állott a világ szórakozások dolgában, mert ha az ember a szent képek gyártását — a mi itt en gros megy — magának megmagyaráztatta és

átengedte magát annak az élvezetnek, melyet a város egyetlen valamirevaló vendéglőjében üzött »aux petits chevaux« nevű játék (lóverseny-játék) szerzett neki s melynél legfeljebb pár centimetre rugathatott a vesztesége, akkor már ezzel minden helyi szórakozást kimerített. Ez persze a párisi boulevardok élveihöz szokott hadfiak előtt edes-kevés gyönyörűség volt és így szegények a lassu bár, de biztos halálnak néztek volna eléje, ha Epinálban kellett volna napjaikat leélniök és ha a kegyes Gondviselés nem úgy intézkedett volna, hogy Epinál közelében, ettől pár kilométer távolságra fekdűjék Plombières fürdőhelye.

Midőn én itt e gyógyfürdő dicséretét akarom zengeni, ünnepélyes nyilatkozatot teszek, hogy sem a doktorok le nem kenyereztek, sem pedig a háztulajdonosok avagy az idegenektől élő benszülöttek más kategóriájába tartozó egyének meg nem vesztegettek. Nem kaptam ezért egy árva flakó bort, sőt egy üveg ásvány vizet sem a fürdő gyógykutjáról, pedig ez senkinek sem került volna semmibe sem. Teljes tájékozatlanságban vagyok a fürdő gyógyhatásai tekintetében s nincs is szükségem rá, hogy e felől felvilágosítsanak. Alkalikusak, vas- vagy kén-tartalmúak-e, Plombières vizei csillapító-e, avagy izgatók, az nekem mindegy.

Azt tudom csupán, hogy Epinálból egy tűrhető járásu lovon három óra alatt Plombièresbe érhetni, továbbá hogy a gyengébb, tehát szebb nemhez tartozó vendégek nagy számban időznek ott juniustól szeptemberig, végre hogy itt nem rosszul telik az idő s ennél fogva a 4. ezred sűrűn küldi ide a maga követeit.

Ezek közzé tartozik vala a hamis máju és kikapós Pafró gróf is, azt pedig, hogy az ezredet méltóan képviselte, felesleges hosszabban erősítenem.

Egy ilyen »kiruccanás« következménye volt, hogy a gróf ur halálosan és fülig szerelmes lett Delvald asszonyba. Fürdő helyeken az efféle érzések rohamos gyorsasággal fejlődnek ki az emberben és talán a szezon rövidségéhez mérten hihetetlen rövid idő alatt érik el zenith-jüket.

Alig fordult egyet a nap azóta, hogy őt először meglátta, már is oda volt utána, midőn pedig egy valzert is tánczoltatott vele, örüléssel határos szenvedély vett rajta erőt.

Semmi sem volna természetesebb, mint most tetőtől-talpig lefesteni olvasóimnak Delvald asszonyt s bemutatni az ő szépségét. Én azonban óvakodom az írók javarésznének szokásait e részben követni. Én mindig hibának tartottam a novella-hősnők chablonos lerajzo-

SZÜLŐK
figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
gyermeknek
CZIPÓK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
és kiegészítők, zsebkendők, harisnyák
A legjobb és megbízhatóbb minőségben, ugyiszintén
utazókofferek és esőernyők.

ARANYI és ROTH-nál
Nagyvárad, Zöldfa-utca Áruház 36. sz.

zásoknak az eredménye, a kormány politikázott, ez élesztette az osztrák telhetlenséget. Kifogyván az időből, állandó megegyezés helyett provizóriumot kaptunk, azzal a határozott kikötéssel, hogy szó sem lehet újabb provizóriumról. Most itt állunk egy újabb provizórium eshetősége előtt, melyet az önálló intézkedési jog leplébe burkolunk. S mindez azért, mert sürgős a megoldás. De ki tette a megoldást sürgőssé, oly alakban, hogy minden megegyezés jó, mely valamiképp megegyezés, ezzel a kérdéssel a független, a nem három milliós s nem provizió törvényhozásnak kellene foglalkoznia. De hát hol van az?

Az állami uradalmak mint vetőmag beszerző források.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a vetőmag beszerzését az állami uradalmakból rendeltileg szabályozta a következőleg:

Az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom igazgatóságait utasította, hogy az általuk termelt magvakból, a mennyiben ezek az uradalom saját céljaira nem szükségesek — az alább részletezett feltételek mellett vetőmagul eladhatnak mindazon gazdáknak, kik ez iránt az igazgatósághoz fordulnak.

Ezen feltételek a következők:

1. Egy gazdának (vevőnek) egy és ugyanazon gabona-nemből 100 q.-ig, egyéb vetőmagvából pedig 10 q.-ig terjedő mennyiség adható el.
2. Az eladási árak megállapításánál Bábolnára és Kisbérre a győri, Gödöllőre és Mezőhegyesre a budapesti, végül Fogarasra a fogarasi piacon — az elszállítás napján — jegyzett tényleges eladási, illetőleg piaci vagy tőzsdei árak fognak alapul vétetni oly módon, hogy az illető piacon jegyzett árból szállítási költségre Kisbéren és Bábolnán 20 kr, Gödöllőn 15 kr és Mezőhegyesen 50 kr fog levonatni.
3. Csere útján is adhatnak át az uradalmak vetőmagvakat, de csak kisgazdáknak egyforma minőségű és súlyu magvak ellenében — és pedig úgy, hogy egy bizonyos súly szerinti mennyiségért ugyanennyi vetőmag fog kiszolgáltatni.
4. A szükséges vetőmagvakra előjegyzése-

ket is tehetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságánál és pedig őszi gabonára f. évi szeptember hó 30-ig, tavaszira pedig f. évi december hó 31-ig, megjegyezvén, hogy a vetőmagvak eladása, illetőleg kiszolgáltatása egész éven át fog eszközöltetni.

5. Hogy a vásárolt vetőmag kizárólag vetésre fordíttassék, — ezért csakis azon gazda kaphat az állami birtokokról vetőmagot, a ki községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a kérelmezett vetőmagra tényleg szüksége van földjei bevetéséhez.

Ez a községi bizonyítvány a vetőmag átengedése iránt benyújtott kérvénnyel egyidejűleg az illető birtok igazgatóságának bemutatandó. Budapest, 1898. aug. hó 13-án.

A földművelésügyi m. kir. miniszter.

Katholikus Körök Országos Szövetsége.

A budapesti Katholikus Kör régóta foglalkozik azzal az eszmével, hogy Magyarország összes katolikus köreit és egyesületeit egy országos szövetségbe tömörítse. Ez az eszme ma, a katolikus körök országos nagygyűlésén megvalósult. A budapesti Katholikus Kör díszes nagytermében gyülekeztek össze az egyes körök kiküldött képviselői, zsufolásig megtöltvén a terem karzatát is. Az egybegyűltek körében láttuk: *Zichy* Nándor, *Zichy* János és *Zichy* Aladár grófokat, *Hunyady* Imre grófot, *Molnár* János és *Mócsy* Antal orsz. képviselőket, *Csávolszky* József, *Palotay* László kanonokokat és másokat.

A gyűlést 10 órakor *Eszterházy* Miklós Mórincz gróf nyitotta meg hosszabb beszéddel. Nagyjában ezeket mondta:

Mélyen tisztelt Uraim!

Az isteni gondviselés jóvoltából nem először szólok ma katolikus férfiakhoz, de valahányszor abban a szerencsében részesültem, hogy akár béke idején, akár harcziás időkben szólhattam: mindig az volt a törekvésem, hogy nyíltan és őszintén kimondjam azt, a mit érzek, aggodalmaimat és reményeimmet. Sokan abban a véleményben vannak, hogy most a béke idejét éljük. Pedig én soha még annyi aggodalommal nem néztem a jövő elé, mint éppen

most. Amióta az egyházpolitikai törvények életbe léptek, az egész országban állandó hanyatlás észlelhető. Megszűnik a keresztény szellem, amely mindenkor erős alapja volt hazánknak. És ez nemcsak a mi meggyőződésünk, hanem a többi keresztény hitfelekezeteké is, a kik mindannyian elismerik, hogy e törvények nyomán megindult a vallástalanság, s ennek sarkában a szociálizmus.

Azt kérdelem most, vajjon mi a törvények életbe léptetése óta megtettük-e kötelességeinket? Tisztelt uraim, bizony súlyos mulasztások terhelnek bennünket. Amióta a küzdelem elmúlt, volt-e irányunk, amelyen haladtunk? Nem volt. Homályban voltunk, s nem láttunk egyebet, mint az első katolikus kongresszus fényét. Remélem, hogy miképen ez a kongresszus, úgy a mai gyűlés is új tette, új harcra fogja buzdítani a katolikusokat. A kormánykörök halatlan erőszakoskodása, a katolikus közönség közömbössége miatt eddig csak csekély, kis eredményeket mutathatunk fel.

Mit tévők legyünk tehát?

Nem illő talán, hogy e díszes gyülekezetben magamról szóljak. De én baráti körben is mindig úgy beszéltem, hogy meghallhassa az egész ország. Nem hiuságból tettem, de mert szerettem ezt az országot, a mi ezeréves drága Magyarországot. (Éljenzés).

Tudom jól, hogy sok helyütt felhangzik majd a vád, hogy az én szereplésem nem egyéb, mint a fekete, klerikális, elfogult, középkori Eszterházyknak egy néppárti akciója. De én az egyház ügyét soha, még az egyházpolitikai harcok közepette sem akartam a pártpolitikai tusák porondjára vinni. Én csupán egy zászló alá akartam csoportosítani a katolikusokat.

Ez a hely, tudom, nem politizálásra való.

Nem is akarok politizálni, csak röviden el akarom mondani, hogy mi volt az indító oka ennek a középkori, fekete, klerikális, néppárti akciónak. A néppárt az önvédelem gyermeke. Mikor az egyházat a legnagyobb veszély fenyegette, nem volt egy párt sem, a mely a vallás zászlaját vette volna kezébe. Ebből az igyekezetből támadt a néppárt. De azért távol áll a néppárt megalapítóitól az, hogy e politikai párt megalapításával kizárólag maguknak vindikálják a katolikus vallás megóvását.

lását, mert hogy is lehetne ezzel minden olvasót kielégíteni! Az olvasók két-harmadrésze bizonyára másképp képzei el szíve ideálját, mint a milyennek én leírom s a mellett megszűnnék a mese iránt is érdeklődni, sőt érthetetlennek találná a főhősnek viselkedését is.

Mindenkinek meg van a maga eszményképe. S én teljesen olvasóimra bizom, hogy szökének, fekete vagy barnának, nagy vagy kicsinynek, karcsunak vagy kövérnek képzelje Delvald asszonyt, a hogy éppen jól esik; de azt kikötöm, hogy határozottan csinosnak, sőt nagyon is csinosnak gondolja őt, mert ez a tulajdonság igazán nagy mértékben volt meg Delvald asszonyban s ezzel a gróf ur szerelme is indokolva van.

Szomorú dolog arra a csapatrestre, melyhez Onfro gróf is tartozott, de be kell vallanom, hogy Delvald asszony nem osztotta teljesen a szép gróf iránt táplált érzéseit. Mi volt az ok? Távol legyen tőlem a női erények felől hamis ítéletet kockáztatni! Nem! De azt hiszem, mégis helyes uton járok, ha azt mondom, hogy annak a bizonyos »férj uramnak« a létezése, »a kit hivatalos ügyei a városban fogva tartanak« egy kissé gyanu és hihetetlen valami volt s hogy az »ideális lelkü« szerelmes csak azért volt olyan hideg a gróf iránt, mert ez utóbbi csupán a vállrojtjain volt »aranyos.« Magas és legmagasabb uraságok keresték fel Plombières évente üdülőül és Delvald asszonynak oly feltűnő volt a szépsége, miszerint az a legfőbb kitüntetésre is érdemesnek látszott és más célt

is tüzhettél ő nagysága ki magának, mint egy fiatal, de szegény gróf szerelmének a megnyerését, sőt viszonzását.

Csakugyan ez volt-e az oka szemmel látható közönyének? ki tudja?! Annyi bizonyos, hogy a gróf összes rajongása és meleg szerelmi vallomásai sem vezettek többre, mint egy élénk menetű »flirtre«, ugynevezett viszonyra s hogy mindazon nagy erőfeszítés és udvarlás, melyet szerelme érdekében Onfro gróf kifejtett, csak olykor-olykor találkozott az »imádott lény« hálás kegyének tanusításával. Ezek a fukaron odadobott alamizsna morzsák pedig még inkább fokozták a tüzet az ifjú tiszt szívének.

Nem volt tehát igaza távolról sem a fürdővendégek ama kis csoportjának akkor, a midőn ellenséges érzületből a legmerészebb történeteket költötte Devald asszonnyra s a fiatal tisztel való viszonyát botránysnak jellemezte.

Plombières gyógyvendégei ugyanis abban az esztendőben, melyben ez a kis mese meséset, két pártra szakadtak. Voltak kellemesen szórakozó vendégek és voltak olyanok, kik nemcsak hogy kellemesen nem szórakoztak, hanem még azokra is mód nélkül haragudtak, a kik szórakozni mertek.

Leleke volt az utóbbi csapatnak, mely nagyobbára kisebb módu parvenükből és korosodni kezdő asszonyokból verődött össze, egy gonosznyelvű asszonyság, kinek pontosabb leírásával nem bíbelődök, remélhetőleg ezért nem vonom magamra olvasóim neheztelését. Egyébiránt pár szó is elég lesz e célra, mert

hát ijesztően rut volt ez a nő! Ötven éves, nagy kövér és fényes arccal, mindig könnyező, vörös szemekkel, hamis hajjal, melynek színe nem is egyezett eléggé az ő pár ritka hajszálával és olyan szájjal, hogy . . . ! Oh ez a borzasztó kapu! . . . És azok a felfelé duzzadt, vastag ajakok, melyek mögött egykor fogak is ékeskedtek!

Ez a dáma — mint látszott — személyes gyűlölettel viseltetett Devald asszony iránt, mivel pedig nem volt feltehető, hogy e gyűlöletnek alapja e szép fiatal tisztre való feltékenysége lenne, azért nem maradt hátra más magyarázat, mint az a szembeszökő hasonlatosság, mely két olyan felebarátunk neve között mutatkozik, kiket a szeszélyes természet egymástól egészen különböző lényeknek alkotott. Hölgyünket ugyanis Devald asszonynak hívták. Azonban ki törődött volna az »elégedettek« pártján Devaldékkal, mikor arról volt szó, hogy miképp lehetne nap-nap után újabb szórakozásokat kieszelni.

Igy például kirándulásokat tettek a vendégek felváltva gyalog és lóháton, avagy kocsi a közeli szép környékre. Átrándultak a val d'ajoli bucsura, egyuttal beszerezvén ott maguknak a megypálínkat is téli. Rendeztek továbbá kedélyes pikniket és pedig nagy előszeretettel az ódon Klastrom közelében levő fenyőfák árnyában. Hiszen mintha csak teremtvé lett volna ez a hely a »szerelmi kettesek« számára! Milyen okos dolog volt atól a loeska forrastól, hogy habjainak mormogásá-

A liberális táborban bizonyára fel fogják vetni a kérdést, hogy mit keresünk mi itt Budapesten ma, amikor az egyházpolitikai törvények régen életbe léptek, s a keresztény-ellenes eszmék diadalt ütnék? Mért akarjuk a békét megzavarni?

Azért jöttünk össze, hogy életjelet adjunk magunkról. Be akarjuk igazolni, hogy a katolikus mozgalom nincsen eltemetve és hogy a fennálló törvények keretén belül kötelességünknek tartjuk elhárítani az egyházpolitikai törvények káros következtéseit.

A katolikus körök azért alakultak meg, hogy a katolikus meggyőződésnek társadalmi uton szerezzenek érvényt. Feladatuk: felkarolni a katolikus hitéletet az egész vonalon, s rábírni a híveket, hogy szerves összeköttetésbe lépjenek egymással, úgy mint a külföldön, a hol szintén társadalmi uton igyekeznek enyhíteni az egyházpolitikai törvények káros hatását. De nekünk még adataink sincsenek, hogy e törvények nyomán támadt hátrányokat bebizonyíthassuk. Nekünk tehát adatokat kell gyűjtenünk s azokat közrebocsátanunk, hogy lássa mindenki, mily nagy mértékben terjed a vallástalanság. Akkor talán a mérvadó körök is be fogják látni, hogy a *revízió elkerülhetetlen*. (Hosszas éljenzés).

Beszéde végén szól a katolikus autonómiáról, amely csak akkor lesz megvalósítható, ha hitbuzgó katolikusok lesznek. Készítsék hát elő azt a szervezetet, amelytől annyi jó és üdvös dolog várható.

Mint a tölgy, — így végzi Eszterházy — amelyet meghajlít a vihar, az elemek lecsendesültével ismét kiegyenesedik: úgy mi is a lezajlott vihar után kiegyenesedünk, dolgozni, működni akarunk, hogy megvédjük egyházunk érdekeit.

A beszédet perczekig éljenezték.

A nagygyűlés ezután két üdvözlő táviratot menesztett, az egyiket a pápához, a másikat a hercegprímáshoz.

A pápához intézett távirat szövege ez:

Szentséges Atya!

Magyarország katolikus körei országos nagygyűlésüket tartván, hogy országos szövetségbe lépjenek egymással a katolikus hit vé-

delmére, a társadalom katolikus jellegének megővésére: fiai hódolattal üdvözlik Szentségedet, hűségüket, ragaszkodásukat tolmácsolják Krisztus helytartója iránt és Szentséged apostoli áldását kérik tanácskozásaira.

Vasary Kolozs hercegprímáshoz következő táviratot intézte a gyűlés:

Főmagasságu bibornok ur!

A magyarországi katolikus körök országos nagygyűlése fiai tisztelettel üdvözli Eminenciádat és főpásztori áldását kéri tanácskozásaira.

Ezután Gyürky Ödön titkár felolvasta a beérkezett üdvözlő leveleket. Ilyeneket küldtek: Vasary Kolozs hercegprímás, Schlauch Lőrincz bibornok, Császka György kalocsai érsek, dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök, Desseffy Sándor csanádi püspök, Hettyey Sámuel pécsi püspök, Firczák Gyula munkácsi püspök, Zalka János győri püspök, Szmracsányi Pál rosznyói püspök és Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök.

Miután még a nagygyűlés Kirner Károly apátplébános indítványára köszönetet szavazott Eszterházy Miklós Móricznak lelkes megnyitó beszédéért, Pintér Kálmán, a budapesti kath. kör ügyvivő alelnöke ismertette a szövetség feladatát s lelkes szavakban mutatott rá a tömörülés fontosságára.

Végül megvitatták és elfogadták az alapszabálytervezetet és megalakították a tisztikart a következőképen:

Alelnökök: Gróf Apponyi Géza, a pécsi kath. kör elnöke. Beidl Alajos, a győri kath. kör elnöke. Dr. Boromisza Tibor, a kalocsai kath. kör elnöke. Bárány Gerliczy Ferencz, a nagyváradai kath. kör elnöke.

Jegyzők: Dr. Kőszeghy József, Veszprém. Dr. Tóth József, Szombathely.

Igazgató-tanácsosok: Andeste József, Kaksd. Aradi Kálmán, Szentés. Dr. Autunovics József Szabadka. Barcza Gábor, Rác-Almás. Bajzák István, Duna-Adony. Bathó János, Jászberény. Botka Jenő, Pápa. Csávolszky József, Vác. Dr. Csillag Gyula, Budapest. Dr. Darányi Ferencz, Pécs. Daróczy Tamás, Paks. Eredics Ferencz, Szombathely. Dr. Farnszek Dezső, Bács-Topolya. Fonyó Pál, Ó-Becse. Dr. Fröhvirth Jenő, Tamási. Gáspár Ferencz, Muraszombat. Grömsperger István, Székesfehérvár. Hainiss Dezső, Czegléd. Hets Ödön, Budapest. Horváth

Alajos, Budapest. Hojszik Imre, Vág-Sellye. Gróf Hunyady Imre, Kéthely. Hummer Nándor, Budapest. Jaskovics Ferencz, Szatmár. Juriss Mihály, Privigye. Kalocsay Alán, Székesfehérvár. Kanócz István, Budapest. Kemény Géza, Kecskemét. Király János, Abony. Kirner Károly, Budapest. Dr. Kisfaludy A. Béla, Budapest. Kontur László, Tura. Lakner László, Léva. Léva Mihály, Ujszász. Lippay Imre, Bács-Topolya. Mamuzsich Mátyás, Szabadka. Lovag Mattyasovszky Lajos, Esztergom. Dr. Mihályfi Akos, Budapest. Mócsy Antal, Kalocsa. Lovag Nehrebeczky György, Ungvár. Németh János, Igal. **Palotay László**, Nagyvárad. Pelczner Mihály, Tárnok. Perényi Imre, Hatvan. Perényi Antal, Veszprém. Prónay Dezső, Bártfa. Rakóvszky István, Rózsahegy. Id. Schefcsik István Szolnok. Dr. Stégmüller Károly, Szombathely. Dr. Steinberger Ferencz, Szatmár. Streicher József, Paks. Dr. Szabady József, Székesfehérvár. Dr. Tóth István, Sopron. Dr. Tóth Károly, Úrmény. Vay Kázmér, Budapest. Viczmándy Ödön, Homonna. Dr. Walter Gyula, Esztergom. Ifj. Gróf Zichy János, Budapest. Gróf Zichy Nándor, Budapest. Gróf Zichy Vlademir, Várpalota.

A mai nap programja.

Délelőtt 9 órakor szent-mise a belvárosi plebánia templomban. Tartja: **Palotay László**. Délelőtt 10 órakor a nagygyűlés folytatása a Budapesti Katolikus Kör disztermében. Táragsorozat:

1. A gyűlés megnyitása.
2. A kath. egyesületek és a katolikus hitélet. Tartja: **Palotay László**.
3. A kath. egyesületek és a szociálizmus. Előadó: gróf Zichy János.
4. A kath. egyesületek és a kath. nevelés. Előadó: Mócsy Antal.
5. A nagygyűlés bezárása.

Délután 1 órakor bankett a Kath. Kör helyiségében. Egy teríték ára 1 frt 20 kr.

A Magyarországi Katolikus Körök és Olvasó-egyesületek Országos Szövetsége.

(Tervezet.)

I. A szövetség czime. 1. §. A szövetség czime: »A Magyarországi Katolikus Körök és Olvasó-egyesületek Országos Szövetsége.« Székhelye: Budapest.

II. A szövetség célja. 2. §. A szövetség célja: A magyarországi katolikus körök és olvasó-egyesületek között állandó kapcsolat és szoros összeköttetés létesítése; a katolikus

val elfojtotta a sebtiben kieserült csókok czuppanását!

Atsétáltak továbbá egy kissé távolabb eső paraszt majorba friss tejet inni, hol a gazdaszony egyidejűleg a jóslás mesterségét is gyakorolta, akit annál is inkább faggatott a társaság kérdéseivel, mert csak jókat tudott az embernek mondani a jövőre nézve. Látható volt itt ezenkívül még egy karszék is, melyben az ltáliából megtérő fáradt Napoleon magát kipihente, mely ereklyét a tisztas hölgy még egy distichon-nal is diszittette.

Szóval vidáman folytak a napok és sohasem unatkozott senki. Mindez azonban egy lépéssel sem vitte előbbre a fiatal gróf vágyait a teljesülés felé, sőt még jobban fokozta — ha ugyan ez lehetséges — olthatatlan szenvedélyét.

— Szegény barátunk! — így szóltak egy napon hozzá az ő pajtásai. — A te állapotod már igazán aggodalmat keltő! Ha tovább is így megy a dolog, akkor csakugyan megéresz a bolondok házára s a zuhanynyal és hideg fürdővel való kezelésre.

Ezek a minden malicia nélkül oda vetett tréfás szavak véletlenül a legszomorubb következményeket vonták maguk után.

Az egész beszédből ugyanis »fürdő« szó volt az, mely nem maradt hatás nélkül Onfóra grófra. — Ugy érezte magát ennek hallatára, mintha a szerelmesek védangyala sugta volna ezt a fülébe.

És egyszerre csak mintha megsarkantyuz-

ták volna, barátjai bámulatára székéről hirtelen felkerekedett és a fürdő-ház felé sietett, s nemsokára látni lehetett a távolból mint tárgyal valamit nagy hévvel az öltöztető nővel. Ugy látszott azonban, mintha ez utóbbi megtagadná kérését és csak többszörös kézzorítások után hajolva némileg a szavaira. Végre mégis csak célját érte a nővel, mert örömtől sugárzó arczezal tért vissza barátaihoz, a kik kíváncsian vették körül őt.

Gunyos nevetés volt a válasz szavára, a midőn előttük tervét leleplezte, mely abból állt, hogy a megvesztegetett öltöztetőnő hajlandó volt neki naponként a rendelkezésére bocsájtani azt a fürdő-szobát, melyben előzőleg Devald asszony fürdött. — Meghibbant szerelmes az odaadü hűség és ragaszkodás eme megható jelétől várta a végleges sikert. Majd csak megjelen a kedvező pillanat, — gondolá — midőn erről a sokat sóvárgott »ő« is tudomást vehet.

És így e naptól kezdve minden reggel hűségesen elzarándokolt a fiatal tiszt a fürdő-házhoz és titkos uton birtokába jutott annak a cellának, mely után annyira esengett, a mely szíve bálványának közellétéről sutogott neki s egészen az ő lényével volt tele.

Több mint egy héten át folytatta már a gróf ezt a saját szerű balneologiai sportot, midőn elérkeztének látta a vallomásra alkalmas pillanatot, hogy imádott hölgyének kemény szívét meggyűsítsa.

Ügyesen terelte át a beszédet társalgások folyamán a fürdőkre.

— Oh a mi engem illet, — jegyzé meg erre Devald asszony, — én a világ összes kincséért sem tudnám magam arra határozni, hogy egy-egy ilyen fürdőszobát, melyet boldog-boldogtalan letogalhat, igénybe vegyek. Épen azért csupán zuhanyozni szoktam magamat!

Onfó grófnak végigfutott a hideg a gerinczén! Mi lappang itt a szinfal mögött? Micsoda mélységes titok fog még ebből kiderülni?

Inkább rohant, semmint ment a légyotról a fürdőházhoz. Itt legott vallatóra fogta az öltöztetőnőt, ki azonban lelkiüdvére fogadta és esküvel erősítette, hogy hűségesen követte parancsait.

— Hiszen érthetően a szájába rágtam, hogy Devald asszony! Hangsúlyozta a kihallgatáskor izgatottan a fiatal tiszt.

— Igen, igen! Az a hölgy, aki minden nap eljön pontosan 9 és fél óra után a fürdőházba, Devald asszony! Ép itt jön most is, nézzem csak oda... Csak még rövid háromnegyed óra s azután önre kerül a sor!

Onfó gróf megfordul és felismeri az érkezőben Devald asszonyt, a nagy hárpát, a ki a legizléstelenebb reggeli toaletten méltóságos tartással közeledik a fürdőház felé...

A fiatal gróf erre mintha furiák üldözték volna, úgy elrohant a beszélgetés színhelyéről. Azután meg nyeregbe vetette magát és örült galoppban vágatott vissza ezredéhez.

A kies fürdőcskének sohasem volt többé hozzá szerencséje.

körök és olvasó egyesületek működésének egy-
eséges irányítása, benső autonómiájuk teljes
épségben tartásával; országos katolikus társadalmi
mozgalmak kezdeményezése és vezetése; a
katolikus egyesületi élet előmozdítása és felle-
ntése; a katolikus körök és olvasó-egyesületek
kifelé való képviseltetése, védelme és ügyeik
előmozdítása.

III. A szövetség tagjai. 3. §. A szövetség
tagjai azon Magyarországon létező, a belügy-
miniszterium által jóváhagyott alapszabályokkal
bíró katolikus körök és olvasó-egyesületek, me-
lyek választmányi ülésük határozata alapján az
elnök és jegyző aláírásával s a hivatalos pe-
cséttel ellátott nyilatkozattal a szövetségbe be-
lépnek s az alapszabályok megtartására magu-
kat kötelezik.

IV. A tagok jogai. 4. §. Minden a szövets-
getkezetbe belépett egyesületnek joga van:

a) a szövetség évi nagygyűlésére 4 tagot
küldeni, kik ott az egyesületet képviselik, ta-
nácskozási és szavazati joggal bírnak;

b) ügyekben utmutatásért, tanácsért, eset-
leg közbenjárásért a szövetséghez fordulni,
annak pártfogását, védelmét igénybe venni.

V. A tagok kötelezése. 5. §. A szövetségbe
belépett egyesületek kötelezik magukat a szövets-
égi nagygyűlés határozatainak saját körük-
ben lehetőleg érvényt szerezni s a szövetség
céljait előmozdítani. Kötelesek továbbá a hoz-
zott határozatok végrehajtásáról s évi műkö-
désükről, a szövetség nagygyűlését legalább
egy hónappal megelőzőleg, jelentésüket a köz-
ponti irodának megküldeni.

VI. A szövetség szervezete. A szövetség
központja. 6. §. A szövetség központja a Bu-
dapesti Katolikus Kör, melyet a szövetségbe
lépett egyesületek Országos Központi Katho-
likus Körnek fogadnak el s melynek irodája
együttal a szövetség központi irodája is.

Elnökség és tisztikar. 7. §. A szövetség
élen két elnök áll. E két elnök mindenkor a
Budapesti Katolikus Kör elnöke és ügyvivő
alelnöke. A két elnök mellett van négy alelnök,
kiket a szövetségbe lépett vidéki egyesületek
elnökei közül az évi nagygyűlés évről-évre
választ. A szövetség titkára mindenkor a Bu-
dapesti Katolikus Kör titkára. A szövetség két
jegyzőjét a vidéki egyesületek jegyzői és titkárai
közül az évi nagygyűlés évről-évre választja.

8. §. A szövetség elnökei, akadályoztatás
esetén az alelnökök veszik fel a szövetségbe
belépni kívánó egyesületeket, elnökölnek a szövets-
égi nagygyűléseken és az igazgató-tanács
gyűlésein, összehívják ezeket a gyűléseket, alá-
írják a jegyzőkönyveket és fontosabb iratokat s
vezetik a szövetség működését és képviselik a
szövetséget kifelé.

9. §. A szövetség titkára végzi az irodai
teendőket, kezeli a szövetség pénztárát, tanács-
csal, felvilágosítással szolgál az irodához fordul-
óknak, bekéri a szövetségbe lépett egyesületek
évi jelentéseit s azokból a nagygyűlés számára
összefoglaló évi jelentéseket készít, végrehajtja
a nagygyűlés és az igazgató-tanács határozatait.
A titkár tartozik, amennyire körülményei
és ideje engedik, a szövetségbe lépett egyesü-
letek kívánságára, az egyesületeket meglátogatni
s azok vezetésére a helyszínén utmutatással
szolgálni, ugyszintén a szövetségbe lépett egyesü-
letek kérelmére a szomszédos községekben
új egyesületek alakítása végett megjeleni.

10. §. A jegyzők vezetik az igazgató-tanács
s a nagygyűlés jegyzőkönyveit s amennyire kö-
rülményei engedik, a titkárral együtt végzik az
irodai teendőket.

Igazgató-tanács. 11. §. A szövetség évi
nagygyűlése a szövetségbe lépett egyesületek
kiküldött képviselői közül 60 igazgató-tanácsost
választ, kiknek megbízatása egy évre terjed.

12. §. Az igazgató-tanács évnegyedenként
legalább egyszer ülést tart, de a szükséghez
képest többször is tarthat üléseket.

13. §. Az igazgató-tanács intézi el az év-
közben felmerült fontosabb ügyeket, melyek a
szövetséget s általában az egyesületi életet
érintik, tanácskozik az évi nagygyűlés határozata-
inak megvalósításáról, végrehajtója a nagy-
gyűlésnek s működéséről jelentést tesz az évi
nagygyűlés előtt.

Nagygyűlés. 14. §. A szövetségbe lépett
egyesületek minden év augusztus havában nagy-
gyűlést tartanak.

A nagygyűlés rendszeren a szövetség szé-
kelyén, Budapesten tartatik, időről-időre azon-
ban nagyobb vidéki városokban is tartható,
hol valamely a szövetségbe lépett egyesület
létezik.

Mindenütt, a hol gyűlés tartatik, a nagy-
gyűlés az illető főpásztornak előzetesen beje-
lentetik.

Az évi nagygyűlésre minden a szövetségbe
lépett egyesület 4 képviselőt küldhet.

A Budapesti Katolikus Kör, mint köz-
ponti kör, a nagygyűlésre 20 képviselőt küld.

A kiküldött képviselők a nagygyűlést meg-
előzőleg megbízó levelüket a központi irodánál
bemutatni tartoznak.

A kiküldött képviselők a nagygyűlésen ta-
nácskozási, indítványozási és szavazási joggal
bírnak.

A szavazás személyi ügyekben titkos, min-
den más esetben nyilvános.

15. §. A nagygyűlés hatáskörébe tartozik:

a) a négy alelnök és két jegyző megválasz-
tása;

b) a hatvan igazgató-tanácsos megválasz-
tása;

c) az igazgató-tanács évi jelentésének tár-
gyalása;

d) a központi titkár évi jelentésének tár-
gyalása;

e) a szövetség pénztáráról szóló jelentés
felülvizsgálása;

f) a katolikus körök és olvasó-egyesületek
működésére vonatkozó határozatok;

g) a katolikus egyesületi ügyet illető kér-
désekre vonatkozó határozatok.

16. §. Az előbbi szakasz f) és g) pontjait
illetőleg az igazgató-tanács állapítja meg a
nagygyűlés programját, a mennyiben egyes
fontosabb kérdéseket tárgyalásra tűz ki, azok
előadására előadókat kér fel s ezek határozati
javaslatait megvitatás és határozathozatal vé-
gett a nagygyűlés elé terjeszti.

17. §. Minden szövetségbe belépett egye-
sületnek joga van a nagygyűlés elé terjesz-
tendő kérdések sorába egy vagy több tárgynak
fővételét ajánlani, tartozik azonban ezen aján-
latot (az esetleges előadók megnevezésével) leg-
később május végéig az igazgató-tanácsnál írás-
ban beadni.

Ha az igazgató-tanács valamely ily aján-
lott tétel tárgyalását nem tartaná időszerűnek,
ezt évi jelentésében legalább rövidesen indok-
olni tartozik, s az indítvány tárgyalása felől
a nagygyűlés határoz.

VII. A szövetség pénztára. 18. §. A szövets-
égi irodai és postai kiadásait a Budapesti
Katolikus Kör vállalja magára.

Egyéb kiadások fedezésére adományokból
alap létesítetik, az évi nagygyűlés ezenkívül e
célra esetleg a belépett egyesületek hozzá-
járulását is kérheti.

VIII. A szövetség hivatalos közlönye. 19.
§. A szövetség hivatalos közlönyéül a »Társu-
lati Értesítő« szolgál.

E lapban tételnek közzé az összes egyesü-
leteket érdeklő határozatok, utasítások stb.

A százéves nagyváradi színészet.

A nagyváradi színészet százéves jubileumá-
nak megünneplésére serényen folynak az elő-
készületek. Tegnap az ünnepélyt rendező bizott-
ság Mezey Mihály lakásán ülést tartott, melyen
az ünnepélyre vonatkozólag megtörténtek a
végleges megállapodások.

A mai napig a bizottságnál az ünnepélyen
való részvételüket bejelentették a következő
vendégek:

Aradról: *Institőrész* Kálmán városi fő-
jegyző, dr. Kara Győző mint az aradi »Kölsej
Egylet« küldöttei.

Budapestről: Somló Sándor a »Nemzeti
színház« tagja, Peterdi Sándor és dr. Sziva
Béla hírlapírók.

Debreczenből: Géresy Kálmán, Komlósy
Arthur, dr. Kardos Albert, dr. Kövesy Kál-
mán, dr. Szántó Kálmán, dr. Bakonyi Sámuel
és Balogh Ferencz mint a »Csokonai kör«
küldöttei.

Kolozsvárról: Dr. Márky Sándor egyetemi
tanár, Verseggy György, Gyaluy Farkas mint
az »Erdélyi irodalmi társaság« kiküldöttei. A
»Magyar Polgár« pol. napilap szerkesztőségé-
től Ajtay Albert és Hegyesi Vilmos.

A rendező bizottság tisztelettel felkéri
mindazokat, akik az ünnepély alkalmával ide-
érkező vendégek közül egyeseket az ittlétük
ideje alatt ellátni sziveskednek, hogy ezen
szándékukat a rendező bizottság elnökénél
Mezey Mihály kir. közjegyző urnál minél előbb
bejelenteni sziveskedjenek.

F. hó 25-én, azaz csütörtökön az ünne-
pélyt megelőző napon a vendégek tiszteletére
ismerkedési estély fog tartatni a Rózsabokorban.

Az ünnepély egyes aktusait illetőleg em-
léktábla a »Fekete Sas« szállodának a Kossuth
Lajos-utczára néző részén fog felállíttatni, ugy
azonban, hogy az a Kis-piaczról is látható le-
gyen s az emléktábla a falból kiemelkedő gipsz
ékitményekkel lesz körülveve.

Az ünnepély napján este előadandó al-
kalmi darabokból folynak a próbák.

Az ünnepély alkalmából egy emléklap fog
megjelenni, melyet a »Szigligeti Társaság« meg-
bizásából Naményi Lajos szerkeszt, melybe
csaknem minden, a közélet, az irodalom és a
művészet terén ismeretes egyének irtak egy-
néhány sort. Ime a tartalom:

Első oldal: Wlassics, Beöthy László főis-
pán, dr. Bulyovszky József, Ritoók Zsigmond,
Rádl Ödön emlékmondata.

Fővárosi írók: Hevesi József, Rákosi
Viktor (Sipulusz), Márkus Miksa, Ruttkay György.
(a P. Loyd népszínházi kritikusa.)

Vers: Rácz Mihály, Dus László, E. Kovács
Gyula, Szathmáry Zoltán, Gara Ákos.

Színlársulat: Székely Irén, Perényi Margit,
Szentgyörgyi István.

Visszaemlékezések: Follinus Aurél, Gelléri
Miksa (Konti József elbeszélése nyomán).

Ferenczi Zoltán Beöthy László két kiadat-
lan levelét közli mit br. Wesselényi Miklóshoz
intézett a 100 év előtt Váradon megfordult szín-
társulat érdekéken.

Fehér Dezső »A magyar színész«-ből egy
jelenet.

Alkalmi gondolatok: Dr. Bodor Károly,
dr. Vuicsics Gyula, dr. Adorján Ármin, He-
gyesi Márton, dr. Kurländer Ede, Winkler La-
jos, Szűts Dezső, Schauschek Gábor, Mende-
lényi Béla, dr. Gyémánt Jenő, Halász Lajos.

Naményi Lajos Paky Elekné gyászjelen-
tését közli

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park)
nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél
1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d.
u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 24. A szépművészeti és közlekedési szakosztály
ülése a városházán, d. u. 3 órakor.

Augusztus 24. Rendkívüli megyegyűlés.

Augusztus 26. A nagyváradi színészet 100 éves jubileuma.

Augusztus 27. A Sebes-Körös társulat közgyűlése d. u.
3 órakor.

Augusztus 28. Az iparos ifjak egyletének közgyűlése d. u.
3 órakor.

Augusztus 30. A pénz- és gazdasági szakbizottság ülése
a városházán, d. u. 4 órakor.

Augusztus 31. Nyugdíj bizottsági ülés a megyeházán d. e.
11 órakor.

Szeptember 10-11. A lövészegylet szabad díjlövészete.

Szeptember 18. A kerékpáregylet virágkorzója délután a
Sporttéren.

Szeptember 24-25. Lóversenyek a nagyváradi gyepen.

* **A király köszönete.** Biharvármegye
juniusi közgyűlésében részvétét felirat útján
fejeste ki az uralkodó család előtt, Lipót fő-

herceg elhunyt alkalmából. Király Ő Felsége a személye körüli miniszter utján legfelsőbb köszönetét fejezte ki a részvételért Bihar megye közönségének.

* **Személyi hírek.** Radnay Farkas kanonok *Tátrafüredről*, hol néhány hétig üdülni volt, az esteli gyorsvonattal városunkba hazakereszt. — *Schöpflin* Ágoston kir. tanácsos, posta-távirdaigazgató pár napra a kerületbe utazott.

* **Kitüntetés.** Dr. *Högyes* Endre, az országos közegészségügyi tanács tagja, budapesti tudomány-egyetemi tanár és az ottani Pasteur-intézet igazgatójának Ő Felsége a miniszteri tanácsosi czímet adományozta.

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Biharvármegye törvényhatósága ma, szerdán délelőtt rendkívüli közgyűlést tart. Alig néhány tárgya lesz csupán a közgyűlésnek, azonban ezek között különösen kettő annyira sürgős, hogy nem hagyhatják a szeptemberi rendes közgyűlésre. Be kell mielőbb tölteni a Ludovika akadémiánál a gr. Butler-féle alapítványi helyet és az új honvéddapród iskoláknál Biharvármegye által tett alapítványi helyeket. A mai közgyűlés fog ajánlani ifjakat az alapítványok elnyerésére.

* **Király-gyakorlatok.** Mikor a nyári melegség tetőfokára hág, rendszerint beköszönt a katonák meleg napja is, a nagy manőver. Tőlük nem kérjük, hogy égeti-e a nap, bírják-e a rekkenő hőségben a fűrésztó marsot, menetelést. Nem pihenhetik ki fáradt tagjaikat a zöldleveles fák árnyéka alatt, mert katonáknál ez ismeretlen fogalom. *Buziás* és vidéke vadregényes tájain már izzadnak katonáink, hogy a legfőbb hadur előtt fényesen kiállják a háborusdi tűzpróbáját. Tegnap este utazott át városunkon *Buziásra* a debreczeni 39-es gyalogezred is, mely minden bizonnyal ki fog tenni a civis névért.

* **A pénzügyi palota építése.** A nagyvárad pénzügyi hivatalok együttes czélszerű elhelyezése czéljából, mint már említettük, a pénzügyi kormány nagyobbszabású pénzügyi palotát akar emeltetni s e czélra legalkalmasabbnak találtak az irgalmas rendnek a Fő-utca és Sztaroveszky-utca sarkán levő nagy üres telkét, ahol az összes dohány és bélyegraktárak is kellő elhelyezést nyerhetnek. Értesülésünk szerint az egyezés az irgalmas rend és a pénzügyminiszterium között már létrejött. A dolog különben már annyira előrehaladott állásponton van, hogy ma szerdán délután a városi szépészeti és közlekedési szakbizottság is tárgyalni fogja a pénzügyi palota építését.

* **Csak egy . . .** A bányakerületi ág. hitv. ev. egyház tegnap délelőtt kezdette meg közgyűlését *Fabinyi* Teofil és *Sárány* Sámuel superintendens elnöklete alatt. E közgyűlésen egy igen nagy horderejű indítvány vettettet fel, mely már régen foglalkoztatja a politikai köröket s a tárgyalások folyamán kitért a sok, igen sok lóláb. Zólyomi *Wagner* Géza dr. ugyanis azon indítványt vetette fel, hogy a különféle nemzetiségű tót, német, magyar ág. hitv. evangélikus egyházak egyesítenek s egy memorandumba foglalva mutatta ki a külön nemzetiségi egyházak folytonos torzalkodásait, mely mindig bő tápanyagát szolgáltatja a nemzetiségi izgalomnak. Nagy vihart támasztott ez ügy és az ügyszólok között csak egy akad, csak egyetlenegy, aki az eszmét magáévá tette s ez egyetlenegy ember: *Králik* dr. A többi jó urak pedig — még *Zsilinszky* Mihály államtitkár sem véve ki — igen megfontolódónak vélik a kérdést és abban mindnyájan megegyeznek az említett két első egyéneken kívül, hogy az ügy egy időre ad acta teendő.

* **Erdőri szakvizsgák.** A földmivélsügyi m. kir. miniszternek a hivatalos lapban közzétett rendelete értelmében a f. évben az erdőri szakvizsgák október hó 18-án és következő

napjain fognak megtartatni az ország egyes nagyobb városaiban s azok, akik e vizsgálatot letenni óhajtják, ez iránti kérvényeiket hiteles bizonyítványaikkal felszerelten a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfelügyelőhöz f. évi szeptember hó 30-ig nyújtják be.

* **A megye új ingatlana.** Biharvármegye a járási székhelyek legtöbbjén megfelelő szolgabírói lakással bir. A központi főszolgabíró Nagyváradon eddig bérházban lakott s így nem egyszer költözött át más helyre a hivatal. Mint halljuk, Biharvármegye most segített ezen a bajon s megvásárolta főszolgabírói laknak Uri-utcán a premontrei templommal szemben levő Gyurkovits-féle házat.

* **Szakülések a városházán.** Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága ma, augusztus hó 24-én délután 3 órakor ülést tart a városházán. Tárgyalás és véteményezés alá kerül az új pénzügyi palota építkezési engedélye; az utcázárda és burkolatokról alkotott szabályrendelet tervezetté végül *Busch* Dávid v. főmérnök azon javaslata, hogy a Korona épületét ne a tervezet szerint alakítsák fiiskolának, hanem építsék újra, mert a rozoga épület az átalakítás után sem fog czéljának megfelelni. — A pénzügyi és gazdasági szakosztály pedig augusztus hó 30-án délután ülésez. Tárgyalni fogják a város területéről szállítandó nyers anyagok (homok, kavics) után szedendő díjakra vonatkozó szabályzatot és a hatósági bizonyítványok kiállításáért szedendő díjakról készített szabályrendelet-tervezetet.

* **Lajos-estély.** A nagyvárad »Lajos-asztaltársaság« ma, augusztus 24-én este a »Kis-pipa vendéglőben Lajos-estélyt tart. Az asztaltársaság tudvalevőleg a kedélyes szórakozáson kívül jótékony czéllal is bir, mivel összejöveleink gyűjtéseket rendez s évenként ebből szegény iskolás gyermekeket ruház fel.

* **A hadapród iskola vízvezetéke.** A honvéd hadapród iskola épületéhez a város saját költségén készítették el s fektették le a vízvezetéki csőhálózatot, azonkívül órát helyeztek el a telep vízvezetékére. A város ezen gondoskodását a honvédelmi miniszter tudomásul vette. Tudatja továbbá leiratában a várossal, hogy a hatósági engedélyt közölte az építővel, a miniszter által kiküldött felülvizsgálók eljárását azonban a városi közegek felülvizsgálata nem befolyásolhatja. A városi tanács a vízvezeték berendezésének építésére adott engedélyében megóvni akarván a város mint vízműtulajdonos érdekét, a miniszterileg jóváhagyott szabályzat értelmében kikötötte, hogy a felügyelet és ellenőrzés végett kiküldött hatósági közeget minden helyiségbe, hol a vízvezeték berendezve van, beocsátani tartoznak. A miniszter figyelmezteti a várost, hogy bárkinek is az iskola épületébe csak az iskola-parancsnok engedélyével szabad bemenni.

* **Jönnek a honvédek.** Az I. kerülethez tartozó honvédek az őszön Székelyhidon és környékén tartják a hadosztály gyakorlatokat. Augusztus hó 26-án este érkezik meg Budapestre Nagyváradra az I. honvéd gyalogezred. 164 tiszti és 3200 ember. Egy napig maradnak Nagyváradon s a Fő-utcán és ennek környékén lesznek elszállásolva. Nagyváradról Székelyhidra vonulnak.

* **Mozgalom az állatvásár összpontosítása ügyében.** Tudvalevőleg a földmivélsügyi miniszter leirt e hó elején Nagyvárad város közönségéhez, hogy mielőbb helyezze át a sertésvásárt más alkalmas területre, mert különben ez évi októbertől a nagyvárad sertésvásárt betiltja. A miniszter ezen leirata ismét felszínre hozta az összes állatvásároknak a Kommandáns rétre leendő összpontosításának a kérdését. *Déry* János törvényhatósági tag a múlt vasárnapra értekezletet hívott össze a Zöldfa szállóba, a melyen mint értesülünk,

igen sok városatya vett részt. Az értekezlet elég zajos volt s heves beszédeket tartottak az állatvásárok összpontosítása mellett s természetesen azok ellen, akik éppenséggel nem barátai a Kommandáns-réten tervezett állatvásárnak. A kommandáns-rét barátai nagyobb akcióra készülnek, a követendő módozatokat azonban a jövő vasárnapra összehívott értekezleten állapítják meg. Egyelőre 12 tagu bizottságot alakítottak, a mely a törvényhatóságon kívül álló egyénekkal 100-as bizottságra egészíti ki magát.

* **Olasz munkások által lemeszárolt tótok.** Balassa-Gyarmat mellett, a hontmegyei Kóvár község határában a legutóbbi kettős ünnep előestéjén borzasztó vérengzés történt, amelyet hidépitő olasz utonállók követtek el. *Hipczki* Pál és társai szakmányos aratáson voltak Kóvár községben. Keresetük eredményét a mult csütörtökön, 18-án, kocsikra téve, néhány kétlovas kocsival és ökrös-szekérről lakóhelyük, a járás másik szélén fekvő Középpalotja felé tartottak. Mielőtt a községet elhagyták volna, megálltak a korcsma előtt áldomást inni. A korcsma előtt egy asztalnál hat olasz munkás ült, akik az országuti új köhid építésénél dolgoznak s a földmivélszolgabíróba belekötöttek. A dolgot a községi bíró a verekedés és vérontás meggátolásával kiegyenlítettte, mire az olaszok szinleg visszavonultak és hagyták a gazdákat mulatni. Mikor az aratók karavánja a falut elhagyta, az országút árkaiból egész csapat olasz munkás rohant elő. A felső kocsin ülő Cserves Jánost leütötték s midőn a földön eszméletlenül terült el, a többi kocsikat támadták meg. Cserves Mihályt, aki egy másik kocsin jött, valamint Ferencz Jánost össze vissza vágdalva az árokba dobták. Mind a három embert életveszélyesen megsebesülve szállították haza Palotjára. Kisebbség nagyobb sebeket ütöttek Nagy Pál és Mátyas János testén, akik most ugyancsak ápolás alatt vannak. A bosszútól lihegő vérszomjas olaszok utoljára hagyták a leghátul jövő ökrös-szekeret, melyen *Hipczki* Pál és 14 éves fia ült. A vérengzéstől megrémült karavánnak az a része, amelyik lovas kocsin haladt, a lovak közé vágott s elhajtott, az ökrös-gazdát a fiával együtt otthagya martalékul. Az utonállók az idősebb *Hipczki* Pálnak a fejét a fölismerhetlenségig összevagdalták, fiát pedig, aki térdénél könyörgött, hogy ne bántsák az édesapját, dorongokkal agyonverték. Az apa meg az éjszaka folyamán meghalt, a fiu pedig, akinek az életbenmaradását remélték, reggel a balassa-gyarmati közkörházban szintén meghalt. A meszárás alatt roppant láрма volt, amelynek hallatára több kovári ember sietett a palotjaik védelmére, de mikor látták, hogy az olaszok közül is leterítettek hármat, elmenekültek. A csendőrök azonnal megindították a nyomozást.

* **Segély a tüzkárosultaknak.** Lapunk tegnapi számában közöltük azon jószívű ember barátok névsorát, akik a hosszú-pályai tüzkárosultak részére kegyesen adományoztak. A névsorban akként volt feltüntetve, hogy Lukács István 50 krt adományozott, pedig a nevezett ur 1 frttal járult a szegény károsultak felszólalásához. Mit ezennel helyreigazítunk.

* **Névmagyarosítás.** *Nikolics* Ferencz érmihályfalvai lakos, m. á. v. alkalmazott, valamint kiskoru Ilona, Károly, Zoltán és János gyermekei vezetéknévénél »Németi«-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **A rendőr szerelme.** A rendőri közlöny tegnapi számában egy körözés van, köröznek egy rendőrt, aki kedvességét két izben elakarta pusztítani azért, mert az őt szeretni tovább nem akarta. Az eset a következő: Újvidéken híres szép leány volt *Béla* Rozsi varró leány, aki *Neugebauer* József rendőr kedvese volt. A rendőr azonban a leányt nagyon féltette, a minek következtében a leány őt elhagyta és elköltözött falura. A szerelmes legény azonban utánna ment s mivel a leány kijelentette, hogy

nem tér vissza hozzá, rálőtt, azonban a lövés nem talált. A törvényszék a végtárgyalást a múlt héten tartotta meg s *Neugebauer* egy évre ítélte el, azonban szabad lábon hagyták. A legény elítélése után ismét felkereste a leányt, aki most egy asztalossal élt s kérte, hogy jöjjön hozzá vissza, azonban a leány ez alkalommal is hajthatatlan volt, ami felingerelte a heves vérű embert s késével *agyonszurta* a boldogtalan leányt, azután pedig megszökött — valószínűleg Szerbiába.

* **Sörbe fulladt.** Nem mindennapi halállal halt meg *Liedl* Johan serfőző Bécs-Ujhelyen. Mint Bécs-Ujhelyről írják, az ottani sörgyárban *Liedl* serfőző egy keskeny fa-padlóról saját vigyázatlansága következtében lezuhant a sörbe s mielőtt kimenthették volna, meghalt.

* **Öngyilkos színész.** A debreczeni színháznak egyik fiatal tehetséges színésze *Rubos* Árpád tegnap öngyilkosságot kísérelt meg, azonban a lövés nem volt halálos. A szerencsétlen színész, ki a debreczeni színháznak kedvence volt, csak néhány nappal ez előtt váltott jegyet *Serfőző* Zseni színésznővel s így öngyilkosságának oka valóságos rejtély, amit senki sem tud megmagyarázni. *Rubos* állapota igen súlyos, a mennyiben a golyó közvetlenül a szív felett hatolt be, azonban a kezelő orvosok biznak felgyógyulásában.

* **A »Danae« maradványai.** Triesztből írják: A trieszti öbölben 1812-ben elsüllyedt »Danae« fregatt roncsait tudvalevőleg a napokban húzták föl a tenger mélyéből. A fregatt most jobbra dőlve a vízszínen uszlik és mindössze a korhadt baloldali bordái látszanak ki, meg a rájuk erősített grüspanos rézlapok, melyek a legtisztább fémekből valók. Ha a roncsokat egészen kivesszük, a buvárok megkezdik kutatásukat a fregatt ágyát képező iszapban, hol értékesebb leletet remélnek s kivált ágyukat, melyek bizonyára az iszapba kerültek. Itt azt hiszik, hogy a hajó-roncs vontatása közben sok értékes tárgy hullott a tengerbe. A »Danae« iszapjában már eddig is különféle réz és ezüst pénzeket találtak (egy két líras olasz talliért 1809 évszámmal, Napoleon fejével) és sok különféle nagyságu egyenruha gombot. Találtak számos fegyvert és ágyugolyót, valamint a hajófelszereléshez tartozó töredékeket, de mindezeket vastag iszaprétegtől kell megtisztítani.

* **Megégett leány.** Debreczenben majdnem borzasztó véget ért egy kis 10 éves leányka a saját maga vigyázatlansága folytán. *Fályinkós* Ferencz polgár kis leánya ugyanis a konyhába tüzet akart rakni, azonban egy parázs a ruhájára esett, amitől a ruha meggyuladt s a szegény kis leányt egy pillanat alatt elborította a láng. A szülők a lármára hamar észrevették a tüzet s eloltották, azonban a kisleány akkorára már súlyos sebeket kapott úgy, hogy az állapota reménytelen.

TANÜGY.

Beiratások a főreáliskolában. A nagyváradi főreáliskolában 1898—99-iki isk. évre szept. hó 1, 2 és 3-ik napján délelőtt 9-től 12-ig irjuk be a növendékeket. Szept. 4-én a róm. kath. tanulók »Veni Sancte«-ja után d. e. 9 órakor lesz az isk. év megnyitása. A beirás megelőző javító, pótló és felvételi vizsgálatokat aug. hó 30-án d. u. és 31-én egész nap tartjuk. A javító érettségi vizsgálat szept. 7-én d. e. lesz. Nagyvárad, 1898 aug. 24. *Krüger* Viktor, igazgató.

Ipariskolai beiratások.

Az ipariskola rendes tanfolyamán a beiratások szept. hó 1—15-ig eszközöltnének a közs. polgári iskola helyiségében s pedig mindenkor d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig.

A tanítás szept. hó 15-én veszi kezdetét. Tandij 1 ft 9 kr., mely a beiratáskor fizetendő.

A tanulók a beiratáshoz utolsó évi ellenőrzőkönyvüket magukkal hozni tartoznak.

Hogy az iparos mester urak kívánalmái

az iskolalátogatás idejének megállapításánál lehetőleg figyelembe vehetők legyenek, óhajtanánk, ha a tanoncok mestereikkel jönnének a beiratáshoz.

A tanulók utólag egyik osztályból a másikba nem írhatók át.

Ezen értesítés kapcsán felhívtnak a t. mester urak, hogy tanonezaikat a fent megjelölt határidő alatt mulhatlanul beirassák, mert ellenkező esetben a mulasztók az ipar törvény megfelelő §-a értelmében 20—200 forintig terjedő pénzbírsággal büntettnének.

Nagyváradon, 1898. augusztus 25-én.

Az ipariskolai igazgatóság.

SZÍNHÁZ.

Quasimodó, a notredamei harangozó.

Szép Heléna előadása elmaradt a közbejött akadályok miatt. Ezt a szöveget már több ízben hallottuk, de hát mi elismerjük, hogy mindenkit érhet balélet és azért nem az elmaradás, hanem a helyettesítéshez van némi megjegyzésünk.

Az ugyanis, hogy Szép Heléna így, ahogy hamarjában az igazgatóság kifundálta, helyettesítve egyáltalán nem volt s ha igazán helyettesíteni akarta volna, az eddig előadott darabok valamelyikével tehetné volna ezt, de nem éppen a notredami toronyórral.

A szereplők különben dícséretes buzgalmat fejtettek ki és kaptak is mindezekért nyílt színen tapsot, sokat, lámpák elé hívtak sokszor — az igen kevés számban megjelent, de annál kitartóbb s lelkesebb karzati közönségtől.

B-i.

Szinköri hírek. *Szép Heléna* — a mely tegnapi elmaradt — ma szerdán kerül színre az ismert szereposztással. — *1848-at* adják holnap csütörtökön negyedszer. — Holnaptól az előadások 7 órakor kezdődnek.

Igazságszolgáltatás.

A Pável-ügy feltámadása.

A nagy port felvert Pável elleni tüntetésnek az iratai most ismét kikerültek az irattárból, s újra megindították benne az eljárást. A nagy irat csomó, majdnem félmázsra, ott feküdt tegnap a törvényszék asztalán, s azokból ismételten négy ember felett kellett volna ítélni.

A dolog így áll: Az ügyészség annak idején mindent elkövetett, hogy az összes vádlottak lakását kipuhatolja, azonban ez nem sikerült, sokan vannak, akik időközben ismeretlen helyre távoztak s így azokat a végtárgyalásra megidézni nem lehetett s így nélkülök folyt le a végtárgyalás.

Az ügy azóta megjárta a kir. táblát s végbefejezést nyert a kir. kurián is. Most azután, időközben sikerült néhány vadlottnak a lakását kipuhatolni, akiket most megidéztek végtárgyalásra, s így került ez a kínos ügy ismét napfényre.

Azonban befejezést ez az ügy most sem nyerhetett, mert a megidézett négy vádlott közül egy *Brittig* Jakab meghalt, Lédig *Borsodi* Miklós pedig ismeretlen helyre — állítólag Amerikába távozott s így csak két vádlott jelent meg: *Horváth* János nagyváradi és *Benedek* János kolozsvári lakos.

De a végtárgyalást még azért sem lehetett megtartani, mert a tanúk sem jelentek meg s így a törvényszék az ügyész indítványára a végtárgyalást elnapolta s a meg nem jelent Lédig *Borsodi* Miklós országos köröztetését elrendelte, s kimondotta, hogy ha ez eredmény

nélkül marad, úgy a végtárgyalást nélküle fogják megtartani.

Ezzel természetesen a dolog huzamosabb időre — hónapokra ismét el lett odázva, s most már csak hónapok múlva fogják ismét elővenni, hogy akkor — talán már igazán utolszor hollygassák meg azt az ügyet, amely nagyon sokaknál keserű emlékeket ujt meg.

Halálraítelt rablógyilkos. *Szitár* Antal Pál ujkécskei szolgálólegény a tavasszal az ujkécskei nagyréten meggyilkolta *Feldmayer* Ábrahám szatócsot és kocsisát. *Hegedüs* Józsefet és *Feldmayer* kirabolta. Azután úgy amint volt, véres ruhában el ment az ujkécskei csárdába mulatni, ahol a betévedt csendőrök le is tartóztatták. A rablógyilkos bűnyűjében most tartották meg a kecskeméti törvényszék előtt a végtárgyalást. *Szitár* Antal Pált, aki bevallotta a rablógyilkosságot, halálra ítélték.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ODOR FERENCZ SZERENCSEJE.

Irta: *Kiss Rezső.*

1.

Egész Kis-Kállóban egyébről sem beszéltek az emberek, mint az Odor Ferencz szerencséről. De volt is azon csodálkozó, meg még bámulni is. — Hogyne mikor Huszti Sándor gazduram, aki 17 évig hordozta a birói pálcát s aki olyan nagy tisztességben van, hogy még képviselőséggel is megkínálták a Kossuthisták, — aki mindezen jelességek mellé még a legnagyobb tudású és a legnagyobb gazda a faluban — az egyetlen leányát, a hajnal szemü Évit oda ígérte feleségül az Odor Ferencznek.

Hiszen Ferencz nyalka, takaros legény, aztán meg a becsület dolgában is kiállja a sarat, de hát bizony csak szolgálólegény volt ő — még pedig a Balsi Kun Náczi zsidónál. — Az apja pedig a falu harangozója meg már, mint az öregek beszélnek, régen mikor még Nagy-Kállóban is tették a törvényt, *lakat alatt is volt* valami rablásért a kállai várban. Ennek hát már — ha igaz — a becsületén is csorba esett.

Hát hiszen ezért nem lehet a Ferit kárhóztatni, az szent igaz, de bizony az is igaz, hogy nem meszsze esik az alma a fájától.

Ilyen formán súgtak-búgtak a mezőn, a fonóban, a koresmában. Mindenütt.

Tarka Kovácsné meg még azt is kinyilatkoztatta, még pedig a tisztelendő ur előtt, hogy tán Huszti Sándor uram kölesönbe adta az esztét. — De még Tintás segéd jegyzőnek is zokon esett ez a história, mert hát a szüreten volt egy éve megkérte az Évi kezét — de bizony kosarat kapott. Egy szó, mint száz — nem volt innyére a falunak ez a história.

De hát azért csak végbe ment a Huszti Sándor akarata. — Az Évi a Ferencz felesége lett. — Ott volt az egész falu az esketőn, ki szokásból, ki kíváncsiságból. A tisztelendő ur kitett magáért derakasan. Szívhez, lélekhez szóló beszédet mondott a fiatal párhoz, beszélt a szeretet, a bízalom nagy hatalmáról, mely a férjet és feleséget elválaszthatatlanul kell hogy össze kösse, szépen kifestette azt a boldog életet, amely vár rájuk . . .

A Ferencz apjának könnyű csillogott a szemében a beszéd hallatára; látszott rajta, hogy a boldogság édes érzése fakasztotta ki könnyeit.

De bezzeg Huszti uram, meg a két fiatal olyan közönyösen állottak ott, mintha ők is csak bámulók lettek volna.

A menyasszony még csak el sem pirult, vagy sirt, mint már ilyenkor szokás. Nem is maradt ez észrevétlen, mert rajta volt minden szem.

A Feri arcán sem volt kifestve a boldogság rózsája. — Ezt már csak az apja vette észre, mert más nem igen ügyelt rá.

Ezt látva meg már csak ümgettek a falubeliek. Hát bolond dolog is az, hogy sem a vőlegény, sem a menyasszony nem örül a házasságnak, aztán mégis elmondják a hitet, a »holtomiglan«-t Isten és emberek színe előtt.

Volt még egy lélek a templomban a Feri apján kívül, aki sirt, de azt nem látta sirni még is senkisémet, mert a Szűz Mária oltára előtt térdelt az egész szertartás alatt . . . ott imádkozott s mikor a fájó érzés, — amely a lelke fenekén rágódott már hónapok óta, a Ferencz eljegyzése óta — kitörte könnyei zsilipét, — s mikor már Ferencz elmondta a hitet, — eltávozott a szentegyházból . . . Haza ment, aztán lerogyott a rozoga kis asztal mellé s ott zokogott, hogy szinte bele kábult.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A politikai helyzet.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónk táv.) Az első minisztertanács megtartatott, Wlassics és Fejérváry báró miniszterek kivételével jelen voltak az összes miniszterek. A minisztertanács délelőtt 11 órakor kezdődött és tartott egészen estig két szakaszban. A tanácskozások ideje 3 napra van tervezve, de nem lehetetlen, hogy az éles ellentétek már korábban is annyira kiélesednek hogy a tanácskozások igen hamar megszakadnak, amint eddig különben a dolgok állanak az időtartam ki nem számítható. A kabinetnek ezen élére állított helyzetében szinte különösnek tűnik fel, hogy Wlassics Gyula kultuszminiszter éppen ezen fontos időpontot választotta ki, hogy a berlini közoktatási intézményeket tanulmányozza. Az eddigi tanácskozmányok folytán a helyzet igen válságos, mivel az ischli megbízatásnak, miszerint az ügyet főbb pontjaiban rendezzék, a miniszterek nem tudnak megfelelni.

A miniszterek ezen válságos helyzetét még rosszabbá teszi az a körülmény, hogy a magyar ellenzék akcióra készül a nemsokára megnyitandó országgyűlésen.

Polónyi Géza ugyanis a Berzeviczy sérelme ügyében levelet intézett az összes pártelnökökhöz, hogy a képviselőházon ejtett sérelemért foglaljanak állást. Berzeviczy különben az ismeretes ügyben interpellálni fog a legközelebbi ülésen.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. táv.) Thun gróf osztrák miniszterelnök a kiigyezési tárgyalásokra már ma este megérkezett.

A montenegrói trónörökös utazása.

Bécs, aug. 23. (Saját tud. távirata.) Danilo montenegrói trónörökös ma délelőtt Karlsbadba utazott.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudós. táv.) Párisból távirják: A legtöbb lap azt állítja, hogy Fabra vizsgálóbíró holnap fogja megtenni intézkedéseit és Picquart és Lebloist a kémkedési törvény I. és II. szakasza alapján fogja üldöztetni. A »Journal« hozzá teszi, hogy ez a pör meglepetéseket hozhat. A vizsgálat támaszpontokat derített ki arra nézve, hogy egészen más személyeket kellene vádolni

és pedig igen komolyan és teljes bizonyítékok alapján. A közvélemény sokkal nagyobb mértékben fog elégtételt kapni, mint amennyire remélni merték volna.

Andrééről.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudós. táv.) Berlinből távirják: Amint a »Localanzeiger« Hammerfestből jelenti, a Spitzbergakra küldött expedíció minden fáradozása, hogy André nyomára bukkanjon, eredménytelen maradt.

Kolera Madrasban.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. táv.) Madrasból távirják: E hó 13-tól 19-éig itt 91 halálozás történt kolera következtében. A járvány mindinkább terjed.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudós. táv.) Gibraltárból távirják: Az Algécirasnál levő spanyol műszaki század parancsot kapott, hogy menjen Madridba. Egy spanyol tüzérsapat, amelyet nem régen küldöttek Algécirasba, parancsot kapott, hogy induljon Sevilleba.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: A Filippi szigetekre nem küldenek több csapatot. Egy gyorsgőzöst indítottak utnak, hogy a San-Franciscoból tegnap elindult szállító gőzhajót vissza hozza.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudós. táv.) Madridból távirják: A hivatalos lap közzé teszi, hogy számos francia méltóságot a III. Károly renddel tüntettek ki, névszerint Delcassé külügyminiszter, Cambon és Patenotre nagykövete a rend nagykeresztjét, Thiebaut és Pasteur nagykövetségi titkárok a rend csillaggal diszitett közepkeresztjét, Ezelmans és De Grandprey katonai attasék, valamint De Seynes nagykövetségi titkár a rend egyszerű közepkeresztjét kapták.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudós. táv.) Madridból távirják: A miniszterek szigorú titoktartást tanúsítanak a legutóbbi miniszteri tanácskozásról, ahol állítólag különösen a belpolitika felett volt igen élénk vita. Jaudenes tábornok táviratában panaszkodik, hogy Manilában minden rendelkezésre álló helyiséget megszállottak az amerikaiak. A spanyol katonák kénytelenek összezsúfolva a templomokban vagy más helyeken tölteni az éjet, úgy hogy járvány kitörésétől lehet tartani.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1898. aug. hó 23-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.80. Uj 8.70. Kétsz. buza 6.60—7.—. Rozs 6.50—6.70. Arpa 5.——5.30. Zab 5.——5.30. Tengeri: ó 5.80. uj 6.—. Borsó 16.—. Lencse 18.—. Bab 8.—. Köleskása 12.—. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 16.—, zsemlyeliszt 15.—, fehérkenyér liszt 14.—, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 1.90, szalma 0.55 Szalona 72.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.72. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan

24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles 6.—. repce 12.—, dió —, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag — 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi aug. 23-ról: Tiszta buza körülbelül 2700 hltr, kétszeres buza 600 hltr, rozs 700 hltr, árpa 300 hltr, zab 250 hltr, tengeri 80 hltr, burgonya 600 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 75, sovány 240, süldő 360, malac: 620, hizott marha 19, jármás ökör 680, fejős tehén 350, borju 330, bivaly 14, juh és kecske 200, ló 462.

Marha ártáblázat 1898. augusztus 23-ról Egy pár első rendű jármás ökör 330—355, egy pár másodrendű jármás ökör 230—325, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—220, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 68—86. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 12—20, 1 drb. fél éves borju 18—26, 1 drb. egy éves borju 22—36, két éves borju 36—60. 1 pár hizott sertés 58—96, 1 pár fél éves 20—24 1 pár egy éves sertés 35—52, 1 pár két éves sertés 55—82, egy jó ígás ló 65—125, egy pár ökrébőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, augusztus 23.

Buza őszre	—	—	—	—	—	8.40
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	8.31
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.44
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	5.46
Rozs őszre	—	—	—	—	—	6.62
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.46

B é c s, augusztus 23.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	360.11
Magyar hitel	—	—	—	—	—	395.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	860.62
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.89

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

B u d a p e s t, augusztus 23.

Salgótarjáni	—	—	—	—	—	620.—
Wggon-kölcson	—	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	256.75
Osztrák hitel	—	—	—	—	—	360.30
Magyar hitel	—	—	—	—	—	395.60
Allamvasut	—	—	—	—	—	360.70
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	253.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	207.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	262.50
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	889.—
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1435.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 23-án

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	120.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	98.60
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	—	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/10%	—	—	—	—	—	100.50
Magyarkeletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	—	158.50
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	—	140.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	—	101.50
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	101.35
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	101.50
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	140.65
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	905.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	896.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	361.50
Páris vista	—	—	—	—	—	361.75
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.80
London vista	—	—	—	—	—	120.05
Páris vista	—	—	—	—	—	47.56
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.76

